

VABARIIGI VALITSUS

ÜLEVAADE VABARIIGI VALITSUSE 100 PÄEVA OLULISEMATEST TEGEVUSTEST

Vabariigi Valitsus Stenbocki majas 2. mail 2019. Foto: Renee Altrov

Sisukord

1. KOKKUVÕTE	2
2. ÜLEVAADE VALITSUSE ÜLDEESMÄRKIDE SAAVUTAMISEST	4
2.1. Peresõbralik Eesti	4
2.2. Sidus ühiskond.....	5
2.3. Teadmistepõhine majandus	6
2.4. Tõhus valitsemine.....	7
2.5. Vaba ja kaitstud riik.....	9
3. OLULISEMAD TEGEVUSED TEISTES VALDKONDADES	10

1. KOKKUVÕTE

Jüri Ratase juhitud valitsus astus ametisse 29. aprillil 2019. a. Valitsuskoalitsiooni kuuluvad Eesti Keskerakond, Eesti Konservatiivne Rahvaerakond ja Isamaa Erakond. Valitsuse ametisoleku 100. päev täitub 8. augustil 2019. a.

Järgnev aruanne on ülevaade valitsuse selle ajavahemiku olulisematest tegevustest 100 päeva plaani ja tegevusprogrammi 2019–2023 elluviimisel. Ülevaates kirjeldatakse valitsuse viie prioriteedi ehk üldeesmärgi saavutamiseks elluviidud ja algatatud tegevusi.

Valitsuse üldeesmärgid on:

- ✓ *peresõbralik Eesti;*
- ✓ *sidus ühiskond;*
- ✓ *teadmistepõhine majandus;*
- ✓ *tõhus valitsemine ning*
- ✓ *vaba ja kaitstud riik.*

Peaministri suuniste põhjal koostatud tegevuskava valitsuse üldeesmärkide saavutamiseks ametisoleku esimese 100 päeva jooksul kinnitas valitsus 16. mail 2019. a. Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2019–2023 kinnitas valitsus 30. mail 2019. a. Tegevusprogramm sisaldab konkreetseid ülesandeid, vastutajaid ja tähtaegasid kõigi valitsusliidu aluspõhimõtete elluviimiseks 2023. aasta märtsini.

Valitsuse 100 päeva plaanis on kokku 58 ülesannet, millest:

- ✓ täideti 42 ülesannet (72%);
- ✓ täideti osaliselt 4 ülesannet (7%);
- ✓ hilineb 12 ülesande täitmine (21%).

Kokkuvõte

Peresõbralik Eesti

- ✓ Siseministeeriumisse rahvastikuministri alluvusse loodi rahvastiku- ja perepoliitika osakond.
- ✓ Kiideti heaks lähisuhtevägivalla ennetamise tegevuskava aastateks 2019–2023.
- ✓ Kinnitati vanemapuhkuste ja -hüvitiste süsteemi muudatustega seotud rakendusaktid.

Sidus ühiskond

- ✓ Riigikogule esitati õiguspoliitika põhialused aastani 2030.
- ✓ Arutati ettepanekuid, kuidas viia läbi pensioni II samba reform.
- ✓ Liideti üleriigilise digiregistratuuri lahendusega kokku 19 haiglat.
- ✓ Koostati juhend töötervishoiu ja tööohutuse nõuete täitmise kohta kaugtöö tegemisel.

Teadmistepõhine majandus

- ✓ Kiideti heaks Eesti riiklik tehisintellekti tegevuskava 2019–2021.
- ✓ Kinnitati koos ettepanekutega riigi kinnisvara valitsemise koondaruanne 2015–2018.
- ✓ Muudeti suurinvestori toetuse andmise tingimusi, et laiendada sihtrühma.
- ✓ Kinnitati e-residentsuse 2.0 tegevuskava.

Tõhus valitsemine

- ✓ Kiideti heaks riigireformi tegevuskava 2019–2023 ja ettepanekud riigiametite konsolideerimiseks hariduse, transpordi, keskkonna, maaelu, planeeringute, maa- ja regionaalvaldkonnas.
- ✓ Kiideti heaks korraldada laiapõhjaline riigieelarve revisjon.
- ✓ Töötati välja paindlikud regioonidesse värbamise põhimõtted.
- ✓ Otsustati võõrandada 100 000 riigile kuuluvat AS-i Eesti Teed aktsiat.

Vaba ja kaitstud riik

- ✓ Riigikogule esitati kaks eelnõu:
 - kriminaalpoliitika põhialused aastani 2030
 - välispoliitika arengukava 2030
- ✓ Kiideti heaks konsulaarseaduse muutmine, et parandada teenuste kättesaadavust.
- ✓ Eesti sai ÜRO Julgeolekunõukogu mittealaliseks liikmeks 2020-2021.

Olulisemad tegevused teistes valdkondades

- ✓ Langetati alkoholi aktsiisimäärasid.
- ✓ Moodustati kliima- ja energiakomisjon.
- ✓ Kiideti heaks Tallinna Haigla rajamise põhimõtted.

2. ÜLEVAADE VALITSUSE ÜLDEESMÄRKIDE SAAVUTAMISEST

2.1. Peresõbralik Eesti

Valitsuse 27. juuni istungil muudeti Siseministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumi põhimääruseid, et luua *Siseministeeriumisse rahvastikuministri alluvusse rahvastiku- ja perepoliitika osakond*. Uue osakonna põhiülesanded on töötada välja rahvastiku- ja perepoliitika ja juhtida selle rakendamist ning kavandada ja korraldada väliseesti kogukondade kaasamise poliitika. Sotsiaalministeeriumi endise laste ja perede osakonna asemele loodi laste heaolu osakond, mille ülesanne on kavandada ja juhtida lastekaitse ja laste hoolekande poliitikat ning juhtida laste õiguste ja heaolu tagamist.

25. juulil kiitis valitsus heaks *lähisuhtevägivalla ennetamise tegevuskava aastateks 2019–2023*. Tegevuskavasse panustavad ühiselt siseminister, justiitsminister, sotsiaalminister ja rahvastikuminister. Tegevuskava toetub 2018. aastal Pärnus tehtud lähisuhtevägivalla all kannatanu kaitse projekti tulemustele ja järeldustele ning lähtub viiest üldeesmärgist: kannatanu on kaitstud ja toetatud, vägivalda kasutanud inimene peab oma teo eest vastutama, spetsialistid on teadlikud ja asjatundlikud, töövahendid toetavad spetsialiste ning valdkonda seiratakse pidevalt.

Peale selle arutas valitsus 25. juulil ettepanekuid *lasteasutuste mahetoidu programmi* maksumuse ja rakendamise kohta. Mahetoidu pakkumise suurendamine lasteasutustes aitaks kaasa laste tervislikule toitumisele, toetaks mahetootjaid ja vähendaks taimekaitse koormust keskkonnale. Selleks hakatakse lasteasutustele pakkuma koolitamist ja nõustamist ning kaalutakse ka tava- ja mahetoodete võimaliku hinnavahe hüvitamist. Et seada täpsemaid plaane ja kõrvaldada senised takistused, sealhulgas lihtsustada hankemenetlust, moodustatakse tööühm, kes esitab ettepanekud hiljemalt juunis 2020.

18. juulil esitas majandus- ja taristuminister kooskõlastamiseks majandus- ja taristuministri määruse eelnõu „*Lasterikaste perede kodutoetuse andmise tingimused*“. Määruse eelnõuga viiakse lasterikaste perede kodutoetuse andmine korrektsele õiguslikule alusele. Muudatused on selleks, et muuta toetuse andmise tingimuste õiguslikku alust. Täpsustatakse toetussummade jaotumist toetatavate tegevuste kaupa, leibkonna ja toetuse saaja mõisteid, toetuse andmise eeltingimusi ning menetluse sätteid. Põhimõttelisi sisulisi muudatusi määruse eelnõus võrreldes kehtivate toetuse andmise tingimustega ei sisaldu, sest meedet on selle rakendamise kestel järjepidevalt nüüdisajastatud. Kehtivad tingimused võimaldavad toetada võimalikult suurt arvu peresid ning on osutunud piisavaks, et motiveerida ja tagada lasterikaste perede elamistingimuste parandamine.

1. septembril 2019. a ja 1. juulil 2020. a jõustub mitu perehüvitiste seaduse muudatust, mille Riigikogu võttis vastu 6. detsembril 2017. a. Sellega seoses kinnitavad praeguse valitsuse sotsiaalminister, rahvastikuminister ja rahandusminister augustis 2019 *vanemapuhkuste ja hüvitiste süsteemi muudatustega seotud rakendusaktid*, mis reguleerivad isade vanemahüvitise 30 päeva pikkust lisataotlemist, lapsehooldustasu maksmise järkjärgulist lõpetamist ning lapsevanemate võimalust peatada ja taasalustada vanemahüvitise maksmist kalendrikuu kaupa kuni lapse 3-aastaseks saamiseni.

2.2. Sidus ühiskond

Vabariigi Valitsus otsustas 25. juuli istungil *esitada Riigikogule otsuse „Õiguspoliitika põhialused aastani 2030“ eelnõu*. Õigusloomepoliitika põhialustega lepitakse kokku Eesti õigusloomepoliitika pikaajalises visioonis ja hea õigusloome põhimõtetes, mis on alus seaduseelnõude menetlemisel, õiguskeele arendamisel ning koostöö ja arendustegevuse korraldamisel järgmise kümmeaastase jooksul. Poliitikasuundade selge sõnastamine ja jõustamine on oluline ka huvirühmadele ning ühiskonnale laiemalt, tagamaks õiguspoliitika ettenähtavuse ja avatuse.

6. juunil arutas valitsuskabinet *ettepanekuid, kuidas viia läbi pensioni II samba reform* ning reformida soodustingimustel vanaduspensione ja väljateenitud aastate pensione. Muudatuse peamine eesmärk on muuta pensioni II sammas paindlikumaks, võimaldades pensioni II samba süsteemiga mitteliitunud inimesel sellega liituda või liitunud inimesel sellest väljuda. Detailsema aruteluga ja vajalike eelnõude ettevalmistamisega jätkatakse pidevalt.

Valitsuse oluline eesmärk on suurendada vanemaealiste toimetulekut ja heaolu. 27. juunil arutas valitsuskabinet võimalusi, kuidas võimaldada *erakorralist pensionitõusu* ja vähendada vanemaealiste vaesust. Erakorralise pensionitõusu võimalikkust arutatakse uuesti 2019. aasta sügisel riigieelarve koostamise käigus.

Valitsus soovib nüüdisajastada pikaajalise hoolduse korraldust ja ajakohastada erivajadusega inimeste poliitikat. 6. juunil arutas valitsuskabinet *pikaajalise hoolduse korralduse ja erivajadusega inimeste poliitika nüüdisajastamise põhimõtteid, eesmärgi ja rahastusettepanekuid*. Süsteemi nüüdisajastamisega plaanitakse arendada edasi kodus elamist toetavaid hoolekandeteenuseid, pakkuda omastehooldajatele senisest enam tuge ja vaadata üle omavalitsuste sotsiaalkaitse rahastus, sealhulgas inimeste omaosalus sotsiaalteenuste eest tasumisel. Valitsus andis Sotsiaalministeeriumile ülesande esitada koostöös Rahandusministeeriumiga täpsustatud ettepanekud rakendus- ja rahastusmehhanismide väljatöötamiseks.

Valitsuse eesmärk on üleriigilise digiregistratuuri kasutuselevõtt piirkondlikes, kesk- ja üldhaiglates üle Eesti. 8. augusti seisuga on *üleriigilise digiregistratuuri lahendusega liitunud kokku 22 haiglat*, nende hulgas 18 piirkondlikku, kesk- ja üldhaiglat üle Eesti: Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Tartu Ülikooli Kliinikum, Tallinna Lastehaigla, Ida-Tallinna Keskhaigla, Lääne-Tallinna Keskhaigla, Ida-Viru Keskhaigla, Pärnu Haigla, Rakvere haigla, Narva Haigla, Lõuna-Eesti Haigla, Läänemaa Haigla, Hiiumaa Haigla, Raplamaa Haigla, Viljandi Haigla, Järvamaa Haigla, Valga Haigla, Põlva Haigla ja Kuressaare Haigla. Lisaks neile on liitunud Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus, Jõgeva Haigla, Elva Haigla ja esimese erateravishoiuteenuse osutajana SA Kõrva-Nina-Kurguhaiguste Kliinik. Üleriigilise digiregistratuuri eesmärk on muuta eriarsti vastuvõtuoja leidmine inimese jaoks lihtsamaks. Digiregistratuur ei lühenda automaatselt ravijärjekordi, aga suurendab läbipaistvust ja välistab topeltbroneeringud. Lahendus annab patsiendile valikuvabaduse broneerida arsti vastuvõtuoja ühest kohast, ilma et ta peaks helistama eri raviasutustesse või kasutama tervishoiuteenuse osutaja vastuvõtuaegade broneerimise keskkonda. Tekkiv andmestik võimaldab sisulist lisaanalüüsi, et otsustada, kuhu suunata tulevikus enam ressursi.

16. juulil kinnitas sotsiaalminister *juhendi tervishoiu ja tööohutuse nõuete täitmise kohta kaugtöö tegemisel*. Juhend annab töandjatele ja töötajatele infot, mis on kaugtöö ja millal võib kaugtööd teha, ning selgitab ja annab suuniseid, kuidas tagada kaugtööd tegevale töötajale ohutud ja tervist hoidvad töötingimused. Juhendis on töandjatele koostatud näitlik kaugtöökeskkonna riskianalüüs, mida nad saavad soovi korral kasutada ja vajaduse korral kaugtöö eripärast lähtudes täiendada.

20. juuni istungil andis Vabariigi Valitsus *korralduse moodustada ülemaailmne eestluse koostöökomisjon* eesmärgiga tagada parem koostöö ministeeriumide ja eestluse edendamise tegelevate organisatsioonide vahel. Koostöökomisjoni juhib rahvastikuminiister ja selle ülesanne on esitada ettepanekuid rahvuskaaslaste poliitika kujundamiseks, analüüsida rahvuskaaslaste olukorda ning osaleda programmiga Globaalne Eesti seotud tegevustes.

1. augustil arutas valitsuskabinet *analüüsi ja ettepanekuid „Eesti riigi lõimumis- ja kohanemisteenused“*, mis annab ülevaate üheksa teenusvaldkonna (ränne, kodakondsus, tööturg ja ettevõtlus, meedia ja infoväli, sotsiaalne kaitse ja tervis, haridus ja eesti keele õpe, turvalisus ja õiguskord, regionaalareng ning kultuur, sport ja kodanikuühiskond) teenustest nelja sihtrühma kaupa (teisest rahvusest püsielanikud, uussisserändajad, eestlased ja rahvuskaaslased). Kultuuriministeeriumi eestvedamisel koostatud analüüsile järgneb Siseministeeriumi „Analüüs ja ettepanekud tagasipöördujatele, väljaspool Eestit elavatele rahvuskaaslastele ja uussisserändajatele pakutavate teenuste väljatöötamiseks“, mis esitatakse valitsuskabinetile arutamiseks 2019. aasta lõpuks.

8. augustil algatas valitsus *põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise* seaduse eelnõu, mille kohaselt on Eesti kodakondsuseta põhikoolilõpetajal võimalik õpingute käigus täita ka Eesti kodakondsuse saamise tingimused. Samuti muudetakse eelnõu kohaselt põhikooli lõpetamise tingimusi ja põhikooli riiklike lõpueksamite asemel antakse põhikooli lõpetamise otsuse tegemise pädevus tervikuna koolile.

8. augustil arutati valitsuskabinetis *patsiendikindlustuse seaduse põhimõtted*, millega on kavas luua uudne ja Eestis seni puuduv patsiendikindlustussüsteem ning nüüdisajastada praegust patsiendiohutuse süsteemi, soodustades ravivigadest teavitamist ja nende ennetamist.

2.3. Teadmispõhine majandus

13. juunil otsustas Vabariigi Valitsus volitada majandus- ja taristuministrit, et anda AS-ile Elron korraldus *soetada uued reisirongid*. Uued rongid võimaldavad pakkuda kvaliteetsemat teenust ekspressliinidel ning tihendada graafikuid Tartu, Narva ja Viljandi liinil. Rongid aitavad vähendada transpordisektori kasvuhoonegaaside heidet. Samuti on uute rongide energia- ja hoolduskulud väiksemad kui diislrongidel.

25. juulil arutas valitsuskabinet *Eesti riiklikku tehisintellekti alast tegevuskava 2019–2021*, mis põhineb Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Riigikantselei juhtimisel töötanud eksperdirühma järeldustel ja soovitudel. Nn kratikava tegevusi planeeritakse, et edendada tehisintellekti ehk krattide rakendamist nii Eesti avalikus kui ka erasektoris, kasvatada kratihariduse ning teadus- ja arendustegevuse baasi ning arendada krattide kasutamist võimaldavat õigusruumi. Kratikava aastaiks 2019–2021 on ühtlasi Eesti riiklik tehisintellekti strateegia Euroopa Liidu kooskõlastatud tehisintellekti tegevuskava mõistes.

1. augustil arutas valitsuskabinet analüüsi loomemajanduse toetuste tulemuste kohta ja *ettepanekuid loomemajanduse toetamiseks*. Kultuuriministeeriumile anti volitus korraldada koostöös teiste asjaomaste ministeeriumidega kultuuri- ja loomevaldkondade ettevõtlus- ja juhtimissuutlikkuse suurendamise, rahvusvahelistumise ja ekspordi edendamise ning teiste sektorite ja eluvaldkondadega sidustamise meetme väljatöötamist.

25. juulil arutas Vabariigi Valitsus Tallinna Linnahalli rekonstrueerimise hetkeseisu. Valitsuse jaoks on oluline, et Eesti saaks *avaliku ja erasektori koostöös nüüdisaegse rahvusvahelise konverentsiturismi keskuse*.

1. augustil kinnitati valitsuse istungil Rahandusministeeriumi koostatud *“Riigi kinnisvara valitsemise koondaruanne 2015–2018”*, mis annab ülevaate riigile kuuluvast hoonestatud ja hoonestamata kinnisvarast ning sisaldab ettepanekuid haldamise, arendamise ja erastamise kohta.

9. mail algatas Vabariigi Valitsus *jäätmeseaduse muutmise seaduse eelnõu*, millega võetakse üle elektroonikaromude direktiivid. Seaduseelnõuga võetakse üle kaks direktiivi ja täpsustatakse mõisteid.

Väliskaubandus- ja infotehnoloogiainister *muutis suurinvestori toetuse andmise tingimusi*, et anda enamatele investoritele võimalus saada toetust. Selleks vähendati eeldatavat konsolideeritud käibe nõuet kontsernide puhul 100 miljonist eurost 50 miljoni euroni. Välisinvestorite investeringute tulemusena eeldatakse, et kasvab eksport ja suureneb keskmisest paremini tasustatud töökohtade arv.

Haridus- ja teadusminister allkirjastab lähiajal *ettevõtluse haruliitude arendusnõunike toetusmeetme* käskkirja. Toetusmeetmega toetatakse haruliite arendusnõunike palkamisel. Arendusnõunik aitab suurendada valdkonna ettevõtjate teadlikkust teadus- ja arendustegevuse võimalustest, aga ka määrata selgemalt ettevõtete ühishuvid ning teadus- ja arendustegevuse vajadused.

Rahandusministeerium tegi *analüüsi ja ettepanekud välistippspetsialistide tööjõumaksude ajutiseks vähendamiseks*, et toetada seeläbi suuremat lisandväärtust loova ettevõtluse kasvu Eestis.

Augusti alguses tutvustas väliskaubandus- ja infotehnoloogiainister valitsuskabinetis *e-residentsuse 2.0 tegevuskava*. See kujutab endast kvaliteedipõhist, turvalist, läbipaistvat ja usaldusväärset rahvusvaheliste ettevõtjate hõlmamise platvormi, mis toob Eesti riigile kaasa suurema majandus- ja mainekasu ja julgeoleku ning loob e-residentidele senisest mugavamad võimalused asukohast sõltumatu äri juhtimiseks ja haldamiseks.

8. augustil algatas Vabariigi Valitsus *atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu*, millega muudetakse kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi. Peale selle luuakse lisavõimalused, et teha investeringuid moderniseerimisfondi kaudu, mis võimaldab Eestil toetada investeringuid energiasüsteemide ajakohastamiseks ja väikse CO₂-heittega majandusele üleminekuks teistes valdkondades.

Maaeluministri eestvedamisel analüüsiti *erimärgistatud diislikütuse kasutamist põllumajandussektoris*. Tehtud analüüsi põhjal hindavad Maaeluministeerium ja Rahandusministeerium põhjalikult eri lahendusi, kuidas vähendada erimärgistatud diislikütuse väärkasutamist, ja nende lahenduste võimalikku halduskoormust ning pakuvad lahendusettepaneku valitsuskabinetile 2019. a. jooksul.

2.4. Tõhus valitsemine

Riigireformi tegevuskava 2019–2023 sai valitsuse heakskiidu 1. augustil. Planeeritavatel tegevustel on neli fookust:

- 1) tuleviku riik – pikk plaan, eesmärgistamine, teadmispõhisus;
- 2) tegus riik – valitsemise korraldus, riiklikud struktuurid, tegevusvormid;
- 3) minu riik – avalikud teenused, bürokraatia vähendamine inimestele ja ettevõtetele;
- 4) kohalik riik – regionaalpoliitika, kohalik valitsemine.

Riigireformi tegevustest hakkab riigihalduse minister andma valitsuskabinetile ülevaadet vähemalt üks kord aastas.

Riigihalduse minister tegi augusti alguses ettepanekuid *riigiametite konsolideerimiseks*. Vabariigi Valitsus kiitis heaks hariduse, transpordi, keskkonna, maaelu, planeeringute, maa- ja regionaalvaldkonnas ühendametite moodustamise analüüsid, mis valmivad hiljemalt märtsiks 2020. Selle järel otsustatakse ühendametite koosseisud, mis võiksid tööd alustada hiljemalt 2021. aastal.

Valitsus otsustas toetada *paindlikku regioonidesse värbamist*, mis panustab regionaalpoliitika eesmärkidesse ja toetab riigi personalipoliitika nüüdisajastamist. Nii nagu väljaviimisel, panustab poliitika samadesse eesmärkidesse: luua regioonidesse töökohti ning rakendada spetsialiste ja kvalifitseeritud tööjõudu väljaspool Tallinna.

Juulis kiideti heaks *laiapõhjaline riigieelarve revisjon*, mille käigus vaadatakse üle kõik riigi tulu- ja kuluallikad ning hinnatakse nende eesmärgipärasust. Revisjoni eesmärk on lahendada kaks probleemi:

- 1) valitsussektor on kasvanud suureks ja see on kaasa toonud olukorra, kus maksumaksja raha kulutamise otstarbekus ei ole alati selge. Revisjoni üks eesmärk on muuta riigivalitsemine tõhusaks;
- 2) riigieelarves on liialt palju kulutusi fikseeritud jäigalt ning see piirab valitsuse võimalusi teha riigi jaoks strateegiliselt olulisi otsuseid ja valikuid. Sellised kulutused tuleb üle vaadata ja hinnata nende otstarbekust.

Justiitsminister tutvustas augusti alguses valitsusele *Vabariigi Valitsuse seaduse kontseptsiooni*, millega soovitakse ühtlustada valitsemispõhimõtteid, parandada ministeeriumide koostööd ning muuta valitsemiskorraldus paindlikumaks. Ühtlasi teeb ministeerium ettepaneku reguleerida Vabariigi Valitsuse seadusega üldisemalt valitsuse moodustamist, koosseisu, tagasiastumist ning valitsuse, peaministri ja ministri õigusi ja kohustusi. Ministeeriumide juhtimisel on antud ministritele selgem valdkonna poliitiline ja kantsleritele administratiivne vastutus, sh valitsemisala eest.

Mai alguses kiitis valitsus heaks *rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu*, millega muudetakse virtuaalvääringu teenusepakkuja ja rahakotiteenuse pakkuja tegevusloa saamise nõudeid, et vähendada nende teenustega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise ning muude kuritegude toimepanemise riske. Virtuaalvääring on digitaalsel kujul väärtus (nt *bitcoin*), mida saab digitaalselt üle kanda, säilitada või millega kaubelda ja mida isikud aktsepteerivad omavahel maksevahendina, kuid mis ei ole ühegi riigi seaduslik maksevahend.

24. mai istungil andis Vabariigi Valitsus korralduse anda majandus- ja taristuministrile nõusolek *võõrandada avalikul enampakkumisel 100 000 riigile kuuluvat AS-i Eesti Teed 100-eurose nimiväärtusega aktsiat*. Riik alustas teede hooldeturu erastamisega 1998. aastal, andes kümnes maakonnas riigimaanteedel hooldetööde tegemise üle eraõiguslikele juriidilistele isikutele. Ülejäänud viies maakonnas jäid riigimaanteed hooldetöid tegema regionaalsed teedevalitsused, mille põhjal moodustati 2007. aastal viis riigile kuuluvat äriühingut. 2012. aastal liideti need viis üheks äriühinguks AS Eesti Teed. Alates 2017. aasta sügisest hooldab AS Eesti Teed teid vabal turul sõlmitud lepingute alusel. Kuna Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi hinnangul on konkurentsiolukord hooldeteenuste turul paranenud, ei ole riigi osaluse säilitamine äriühingus enam põhjendatud.

Valitsus esitas 18. juulil Riigikogule eelnõu, millega tunnistatakse *valimisseaduses kehtetuks üldine poliitilise välireklaami keeld*. Samuti kaotatakse valimisagitatsiooni keeld valimis- ja rahvahääletuse päeval ning ruumides, mille kaudu valija siseneb hääletamisruumi. Kehtima jääb agitatsiooni piirang hääletusruumides. Eesmärk on, et inimestel oleks hääletamisperioodil

võimalikult võrdsed tingimused, mistõttu peaksid ka valimiskampaania reeglid olema hääletamisperioodil ühesugused nii eelhääletuse ajal kui ka valimispäeval.

Augusti alguses arutas valitsus *välisriikides pakutavate avalike teenuste korraldusest* eestlaskonnale ja e-residendi digitaalse isikutunnistuse menetlusest, sh kiitis valitsus heaks ülemineku elektroonilisele Eesti passide taotlemisele üle maailma.

Valitsus arutas 8. augusti kabinetiõupidamisel *täitesüsteemi muutmise põhimõtteid*. Lõplike põhimõtete kokkuleppimiseks moodustatakse koalitsioonierakondade esindajatest ja ametnikest töörihm.

8. augustil valitsuse istungil heaks kiidetud *keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduseelnõuga* luuakse alus anda ühtne keskkonnaluba. Seaduse ühtlustamise käigus vähendatakse loa menetlusnõuete ja paralleelsete menetluste liitmise kaudu halduskoormust. Muudatuse mõju riigiasutuste töökoormusele ja töö iseloomule on hea, sest väheneb Keskkonnaministeeriumi valitsemisala töö- ja ressursikulu. Eelnõu toetab nullbürokratia eesmärke ning aitab muuta kliendi teenused projekti KOTKAS keskkonnalubade infosüsteemis lihtsamaks ja kiiremaks.

2.5. Vaba ja kaitstud riik

Vabariigi Valitsus otsustas 18. juuli istungil *esitada Riigikogule eelnõu „Kriminaalpoliitika põhialused aastani 2030“*. Põhialuste prioriteetideks on muuta süüteomenetlus inimkessemaks ja kiiremaks, ennetada noorte õigusrikkumisi ning tõhustada karistuspoliitikat, sealhulgas suurendada alternatiivkaristuste osakaalu. Kriminaalpoliitika pikaajaline eesmärk on arendada kriminaalmenetluses tehnoloogiat, sest mahukate toimingute kiire tegemine uuendusliku tarkvara abil ja digitõendite eelistamine annab võimaluse kiirendada kriminaalmenetlust ja suurendada inimeste usaldust õigussüsteemi vastu.

Vabariigi Valitsus otsustas 8. augusti istungil esitada Riigikogule arutamiseks *välispoliitika arengukava 2030*, millega tõstetakse julgeoleku kindlustamise, rahvusvaheliste suhete stabiilsuse tagamise ja kestliku arengu kõrval olulise eesmärgina esile ka välismajandussuhete jõulisemat arendamist. Tähelepanu all on ka eestlaskonna aktiivsem kaasamine ühiskonnaellu ning nüüdisaegsete konsulaarteenuste arendamine ja välis teenistuse tugevdamine.

Süvendatakse erisuhet USA-ga. Augustis kiideti heaks Välisministeeriumi esitatud analüüs ja ettepanekud *Eesti ja USA kahepoolsete suhete arendamise* kohta. Eesti otsustas korraldada 2020. aasta suvel järgmise Kolme mere algatuse tippkohtumise. Kohtumine toob Eestisse olulised liitlased Euroopa riikidest põhja-lõuna teljel ja USAst, et edendada majanduskoostööd.

30. mai kabinetiistungil võttis Vabariigi Valitsus teatavaks info *Eesti osalemise jätkamise kohta NATO operatsioonil Resolute Support Afganistanis ja toetas Kaitseväge jätkamist Prantsusmaa juhitalval sõjalisel operatsioonil Barkhane Malis* 2019. aasta lõpuni.

8. augustil otsustas Vabariigi Valitsus algatada *välis teenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu*, millega luuakse alused ühtlustada välis teenistus võimalikult ulatuslikult üldise avaliku teenistusega. Välis teenistujate palgasüsteem muudetakse sarnaseks teiste ametnike omaga. Samuti muudetakse välislähetustasu maksmise ja pikaajalise välislähetusega seotud kulude hüvitamise põhimõtteid. Lisaks muudetakse erialadiplomaatide ja koosseisuväliste haldus teenistujate välisesindusse lähetamise korda, jättes nende lähetamisega seotud otsustuspädevuse lähetajaministeeriumile.

Vabariigi Valitsus algatas 20. juuni istungil *konsulaarseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu*. Muudatusega määratakse kindlaks nende konsulaartoimingute loetelu, mille korral võib konsulaarteenust osutada ka konsulaarsekretär. Kehtiva seaduse kohaselt osutavad konsulaarteenust konsulaarametnik ja aukonsul. Muudatuse jõustumisega kasvab märkimisväärselt paindlikkus suureneva konsulaarkoormusega toimetulekuks välisesindustes. Sellega kaasneb konsulaarteenuste parem kättesaadavus kliendile, kes pöördub teenuse saamiseks Eesti välisesinduse poole.

3. OLULISEMAD TEGEVUSED TEISTES VALDKONDADES

30. mai valitsuse otsusega *langetati alkoholi aktsiisimäärasid*. Aktsiisimaksud on tõhus meetod, piiramaks kahjulike kõrvalmõjudega kaupade tarbimist, kuid kehtivad 2016. aasta lõpus vastuvõetud aktsiisimäärad ja 2018. aastal veidi muudetud määrad on andnud tugeva tõuke piirikaubanduse kasvuks. Heaks kiidetud eelnõu eesmärk on vähendada kõrgete aktsiisimäärade tõttu suureks paisunud piirikaubandust.

11. juulil otsustas valitsus moodustada *kliima- ja energiakomisjoni*, mille eesmärk on selgitada välja võimalused, kuidas vähendada kasvuhoonegaaside heidet ja tagada energiavarustus, et Eesti keskkond oleks hoitud ning majandus ka tulevikus konkurentsivõimeline. Vabariigi Valitsus on oma valitsemise 100 päeva jooksul saanud kahel korral põhjaliku ülevaate Eesti kliimaeesmärkidest ja võimalikest meetmetest nende saavutamiseks.

2. mail kiitis valitsus heaks *tubakaseaduse muudatused*, mis on vajalikud, et võtta kasutusele üleeuroopaline tubakatoodete tuvastamise ja jälgimise süsteem. Kordumatu tunnuskooriga märgistatud tarbijapakendite kasutamise eesmärk on piirata salatubaka turgu, andes võimaluse igal hetkel kontrollida, kas kaupluses olev sigaretipakk on maksustatud.

Sotsiaalminister allkirjastas 18. juunil määruse, mille alusel viidi 1. juulil *pensionitunnistus ja puudega inimese kaart üle ühisele plastkaardile*. Ühise plastkaardi kasutamine vähendab märgatavalt dubleerimist ja Sotsiaalkindlustusameti töökoormust ning on kehtiva korraga võrreldes soodsam. Tegemist on vaheetapiga, et järgmise viie aasta jooksul minna üle eri soodustuste tõendamisel isikutunnistusele.

Valitsuskabinet arutas 4. juulil *Tallinna Haigla rajamise põhimõtteid*. Plaan näeb ette rajada uus nüüdisaegne haiglakompleks aastaks 2027 Tallinnasse lauluväljaku lähistele, koondades kokku senised Ida-Tallinna ja Lääne-Tallinna Kesonhaigla tegevused ja teenused. Haiglasse on kavandatud ligikaudu 25% Eesti eriarstiabist.

Valitsus suurendas 20. juunil kultuuriministri ettepanekul *tagasimaksefondi Film Estonia mahtu* ühekordselt ligi 5 miljonit eurot, et toetada Christopher Nolani filmi „Tenet“ Eestis toimuvaid filmivõtteid. Tagasimakse tegemisel eeldatakse, et filmiprojektis kasutatakse Eesti filmitegijaid, näitlejaid ja tootmisbaasi ning film oleks ka sisult Eestiga seotud. Kuivõrd tegemist on majanduse elavdamise meetmega, siis tuleb lisaks otsesele maksutulule, mis laekub Eesti riigieelarvesse, arvestada ka kaudset ja pikaajalisemat tulu. Režissöör Christopher Nolani filme saadab alati suur tähelepanu ning filmide kaudu tekkivad sümbolid ja paigad elavdavad turismi, mis on omakorda seotud väga paljude muude majandusharudega.

Maaeluminister leevendas märgatavalt *ühtse pindalatoetuse nõudeid*, kust kaotati heksli koristamise nõue. Sellega vähendatakse sektori kulutusi ja PRIA halduskoormust. Kokkuvõid

on kulutamata raha tulemusena maaomanike jaoks hinnangute kohaselt kokku üle 600 000 euro.

2019. a suvel toimusid mastaapsed *ühisõppused liitlastega*. Eestis toimus Ühendkuningriigi juhitava Ühendekspeeditsooniväe JEF õppus Baltic Protector, samuti USA juhitud õhuõppus Rapid Forge ja mereväeõppus BALTOPS. Peale selle hõlmas Eesti Kaitseväge iga-aastane suurõppus Kevadtorm hulgaliselt liitlas- ja partnerriike.

Lähtudes välispoliitika arengukavast 2030 ja innustunult ÜRO Julgeolekunõukogu kampaaniast, on võetud tugev suund *välismajandussuhete arendamisele*. Selleks on valitsuses juba 100 päeva jooksul kiidetud heaks ambitsioon sõlmida topeltmaksustamise vältimise lepingud ning hiljemalt septembris on kavas esitada otsustamiseks ettepanekud, et laiendada välisesinduste ja majandusdiplomaatide võrku.

Haridus- ja teadusminister kinnitas juunis programmi „*Eesti keel ja kultuur digiajastul 2019–2027*“. See on tähtis eesti keele ja kultuuri arengu ning elujõu tagamisel digitaalses ruumis. Programmiga toetatakse digitaalse mõõtme juurutamist eesti keele ja kultuuri teemalises teadustöös ning soodustatakse valdkondade koostööd.

Väliskaubandus- ja infotehnoloogiaminister kutsus kokku kolm töörühma. *E-valimiste töörühma* eesmärk on hinnata elektroonilise valimissüsteemi ja elektroonilise hääletamise infosüsteemi protsesside ja turvameetmete vastavust kehtivale küberturbe regulatsioonile ja valimisseadustele ning vajaduse korral teha ettepanekuid selle parandamiseks. *IKT-seadmete usaldamise poliitika töörühm* keskendub esmajärjekorras 5G-sidevõrkude turvalisuse teemale ja *küberturvalisuse strateegia töörühm* juhib laiemalt Eesti küberturvalisuse strateegia elluviimist.

17. juulil tutvustas siseminister avalikkusele välismaalaste *lühiajalise töötamise õigusaktide muudatusi*, mille eesmärk on suunata välistööjõudu kasutavaid ettevõtteid vormistama välismaalase töötamise vastavalt tegelikule õiguslikule alusele. Planeeritavate muudatuste kohaselt hakkab välismaalase nõuetekohase Eestis töötamise eest vastutama tööandja, kes sellest realselt kasu saab. Praegu on muudatused kooskõlastusringil ning käimas on ka konsultatsioonid tööandjate esindusorganisatsioonidega, et selgitada kavandatavaid muudatusi täpsemalt ja saada nende kohta tagasisidet.